

ENERGIE ȘI BIOMASĂ

Cuprins

- *A fost lansată Competiția Moldova Eco-Energetică, ediția 2013*
- *Din 1 iulie își deschide ușile Tabăra de Vară ENERDEL*
- *3.000 de elevi cunosc sursele de energie regenerabilă și eficiența energetică*
- *Enerdel a fost avocatul energiei din biomasă în orașelul european*
- *Experți și producători de brichete și pelete s-au reunit la primul atelier național dedicat calității biocombustibilului produs în Republica Moldova*
- *Cumpărați-vă un cazan pe biomasă pentru casă și 30% din cheltuieli vor fi rambursate din fonduri europene*
- *Partenerii noștri*
- *Calendarul evenimentelor Proiectului Energie și Biomasă*

Nº 10

Mai-Iunie 2013

Proiectul Energie și Biomasă în Moldova Buletin electronic

Proiectul Energie și Biomasă în Moldova

Acest proiect este finanțat de Uniunea Europeană și co-finanțat, implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare.

ȘTIRI PROIECT

A FOST LANSATĂ COMPEȚIȚIA MOLDOVA ECO-ENERGETICĂ, EDIȚIA 2013

Cea mai mare competiție în domeniul eficienței energetice și surselor de energie regenerabilă, Moldova Eco-Energetică a fost deschisă pe 5 iunie pentru aplicații. „Competiția a fost concepută pentru a face cunoscute istoriile de succes și a împărtăși experiența celor care au reușit cu cei care abia se gândesc să întreprindă ceva pentru a-și reduce consumurile energetice - fie companii, fie gospodării casnice, fie instituții publice sau ONG-uri” a declarat, în cadrul unei conferințe de presă, directorul Agenției pentru Eficiență Energetică, Mihail Stratan.

Competiția Moldova Eco-Energetică, organizată de către Agenția pentru Eficiență Energetică și Ministerul Economiei, cu sprijinul Proiectului Energie și Biomasa, finanțat de UE și PNUD, a fost lansată în anul 2011. Anul trecut, în competiție s-au înscris 64 de dosare, dintre care au fost selectate proiectele învingătoare în 11 categorii.

Deoarece în ultimii ani industria de eficiență energetică și a surselor de energie regenerabilă s-a dezvoltat semnificativ, în ediția curentă au fost introduse sub-categorii noi, mult mai detaliate, pentru a diferenția mai bine proiectele derulate în diferite sectoare. Astfel, la categoria „Cel mai bun proiect de Eficiență Energetică” au fost introduse categorii separate pentru sectorul public și pentru cel privat.

Ultimul, la rândul său, a fost împărțit în:

- **Sectorul energetic**
- **Sectorul industrial**
- **Sectorul construcțiilor**
- **Sectorul transporturilor.**

Și categoriile „Cel mai bun proiect în Energia Solară” și „Cel mai bun proiect de Bioenergie” au fost completate cu subcategorii, astfel oferind participanților posibilitatea de a concura pe același segment, iar membrilor Panelurilor de evaluare posibilitatea de a examina dosarele în baza criteriilor de evaluare specifice sub-categoriei, asigurând astfel o evaluare corectă și echitabilă.

Perioada de depunere a dosarelor de participare pentru ediția din 2013 este: 5 iunie – 20 septembrie 2013. Dosarele vor fi evaluate în trei etape – de un panel de evaluatori independenți, urmată de vizite în teren și aprobate de Consiliul Moldova Eco-Energetică, din care fac parte atât instituții publice, cât și reprezentanți ai sectorului asociativ și ai partenerilor competiției.

Câștigătorii vor fi premiați în cadrul Galei MOLDOVA ECO-ENERGETICĂ, eveniment ce se va desfășura anual în perioada 1 – 15 decembrie, cu anunțare preventivă.

Pentru ediția din 2013, vor fi eligibile doar proiectele realizate și finalizate până în 2013. Începând cu următoarele ediții, la concurs vor putea participa doar proiectele realizate în anul corespunzător ediției. Mai multă informație despre competiție, precum și formulare de aplicare poate fi găsită pe site-ul Agenției pentru Eficiență Energetică.

Pentru ediția din 2013 dosarele urmează a fi depuse în perioada 5 iunie – 20 septembrie.

Toată informația, inclusiv formularele de aplicare sunt plasate pe pagina web a Agenției pentru Eficiență Energetică - la rubrica Moldova Eco- Energetica.
www.aee.md,

Pentru mai multe informații, sunați la 0 800 88808 (apel gratuit de pe telefonul fix) sau scrieți mail: office@aee.md

DIN 1 IULIE ÎȘI DESCHIDE UȘILE TABĂRA DE VARĂ ENERGEL

În perioada 1-10 iulie, în satul Ivancea, rl Orhei, își desfășoară activitățile cea de-a doua ediție a taberei de vară ENERGEL, prima având loc în vara 2012. Timp de 10 zile, circa 120 de copii din clasele VII-VIII din 13 raioane vor învăța cum să producă energie din surse regenerabile și cum să o consume eficient.

Pe durata desfășurării taberei de vară ENERGEL, tinerii vor avea mai multe activități interactive și practice: ei vor construi machete de panouri fotovoltaice, de turbine eoliene, vor colecta gunoiul din comunitățile vecine, vor vizita instituții, gospodării ce consumă energie termică, electrică, apă fierbinte produse de soare, vânt, biomasă. Instruirile și lecțiile practice vor fi conduse de profesori în fizică, biologie cu experiență în predarea subiectelor de regenerabile.

Tabăra de vară „Energel” este parte a Inițiativei Educaționale de promovare a energiei regenerabile și eficienței energetice demarată de Proiectul Energie și Biomasă în Moldova. Inițiativa educațională cuprinde localitățile ce își conectează instituțiile publice la sisteme de încălzire pe bază de biomasă în cadrul Proiectului Energie și Biomasă în Moldova.

3.000 DE ELEVI CUNOSC SURSELE DE ENERGIE REGENERABILĂ ȘI EFICIENȚA ENERGETICĂ

3.000 de copii din Republica Moldova știu cum să valorifice sursele regenerabile de energie și cunosc secretul economisirii consumului de energie. Elevii din clasele VII-VIII din 64 de școli din Republica Moldova și-au încheiat anul de studii pe durata căruia au învățat despre energia alternativă și eficiența energetică. Inițiativa educațională pe regenerabile și eficiență energetică este desfășurată în cadrul Proiectului UE-PNUD „Energie și Biomasă”.

În anul de studii 2012-2013, elevii din școlile cuprinse de inițiativa educațională au fost antrenați în activități interactive dedicate energiei regenerabile și eficienței energetice. Copiii au participat la dezbateri în cadrul școlii, au avut lecții în format webinar unde au discutat on-line cu sute de colegi din alte școli pe teme de energie eco, au vizitat gospodării casnice, instituții publice ce utilizează energia regenerabilă, au construit machete de panouri fotovoltaice, turbine eoliene sau centrale pe biomasă și au jucat spectacole pe teme ecologice.

„Drept suport educațional, copiii au avut manualul „Surse de energie regenerabilă”, iar cadrele didactice – un Ghid al Profesorului la acest subiect, ambele elaborate în cadrul Proiectului Energie și Biomasă cu susținerea mediului academic și a specialiștilor din cadrul Agenției pentru Eficiență Energetică. Ambele produse de comunicare prezintă într-o manieră accesibilă și ilustrativă informația despre toate sursele de energie regenerabilă și eficiența energetică”, a declarat Victoria Ignat, specialist instruire și dezvoltarea capacităților în cadrul Proiectului Energie și Biomasă.

Inițiativa educațională cuprinde localitățile ce își conectează instituțiile publice la sisteme de încălzire pe bază de biomasă în cadrul Proiectului Energie și Biomasă în Moldova. Până în prezent, cursul de regenerabile și eficiența energetică a fost predat în 106 școli din 21 raioane. În total, inițiativa educațională a cuprins 4.500 de copii.

Liceul din s. Biești, rl Orhei, este una din școlile parte a inițiativei educaționale. Peste 25 de elevi din clasele a VII-a și a VIII-a au avut, în perioada 21 septembrie 2012 – 17 mai 2013, cursuri interactive dedicate surselor de energie alternativă și eficienței energetice. *„Deși a fost un curs opțional, acesta a fost favoritul elevilor. Copiii au fost foarte activi, muncit în grupuri tematice, participat activ la webinarele, creat machete de producere a energiei eoliene, solare, din biomasă”, susține Vladimir Vlas, directorul liceului din s. Biești.*

Până în prezent, cursul de regenerabile și eficiența energetică a fost predat în 106 școli din 21 raioane. În total, inițiativa educațională a cuprins 4.500 de copii. Cei mai activi dintre ei, selectați în urma unui concurs, obțin invitație la tabăra de vară „Energel”.

Inițiativa educațională pe regenerabile și eficiența energetică este desfășurată cu susținerea Institutului de Formare Continuă și a Centrului Republican pentru Copii și Tineret “Gutta-Club”.

Suport educațional

- Surse de energie regenerabilă. Ghid pentru elevi.

<http://biomasa.aee.md/img/docs/educational-brochure.pdf>

- Surse de energie regenerabilă. Ghid pentru profesori

<http://biomasa.aee.md/img/docs/ghid-profesori-surse-energie-regen.pdf>

ENERGEL A FOST AVOCATUL ENERGIEI DIN BIOMASĂ ÎN ORĂȘELUL EUROPEAN

Echipa Proiectului Energie și Biomasă a participat la acțiunile dedicate zilelor Uniunii Europene la Chișinău din 18 mai. Proiectul a fost foarte activ în organizarea concursurilor de cunoștințe în domeniul energiei regenerabile și eficienței energetice pentru copii și adulți, a prezentat informații despre beneficiile energiei din biomasă. Companiile acreditate în cadrul Programului adresat gospodăriilor casnice și-au expus în cortul european cazanele produse sau asamblate în Moldova, prezentând vizitatorilor principiile de funcționare ale cazanelor expuse. Echipa proiectului a organizat o expoziție de biocombustibil solid, au distribuit materiale informa-

tive și organizat un "Eco-Energy Quiz" pentru copii și maturi. Cei mai activi participanți au fost premiați cu tricouri, genți, chipiuri, pixuri, calendare de birou, pliante, broșuri, postere, carioci, creioane colorate, albume de colorat și alte lucruri utile. De asemenea, mascota Energel a promovat mesajele pro-energie regenerabilă în rândul vizitatorilor.

EXPERTI ȘI PRODUCĂTORI DE BRICHETE ȘI PELETE S-AU REUNIT LA PRIMUL ATELIER NAȚIONAL DEDICAT CALITĂȚII BIOCOMBUSTIBILULUI PRODUS ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Producători de brichete și pelete, experți de la ministere, instituții de stat, mediul academic au participat pe 21 iunie la primul atelier național dedicat calității biocombustibililor solizi din Republica Moldova.

Participanții discută pașii pe care urmează să îi facă pentru a asigura calitatea biocombustibilului produs în Republica Moldova. Evenimentul este organizat de Agenția pentru Eficiență Energetică, în parteneriat cu Proiectul UE-PNUD „Energie și Biomasă în Moldova”.

„Republica Moldova și-a propus ca cel puțin 20% din consumul total de energie să fie acoperit din surse regenerabile. Biomasă este în prezent cea mai valorificată sursă de energie regenerabilă și, totodată, sursa cu un mare potențial pentru țară. Iată de ce asigurarea calității biocombustibilului produs în urma prelucrării biomasei este extrem de importantă”, a declarat Mihai Stratan, directorul Agenției pentru Eficiență Energetică.

Studiul național privind potențialul de biomasă arată că anual Republica Moldova poate produce 21.042 TJ de energie din biomasă, ce poate acoperi 22% din necesarul total de resurse energetice din Republica Moldova. Studiul a fost realizat în 2012 de IDIS Viito-

rul la solicitarea Proiectului UE-PNUD „Energie și Biomasă” și a avut drept scop estimarea potențialului energetic al biomasei din culturile agricole, la nivel de regiuni și raioane. Conform calculului efectuat, fiecare din regiunile examinate - Nord (10647,63 TJ), Centru (3744,76 TJ), Sud (5034,40 TJ) și UTA Găgăuzia (1503,20 TJ) - au potențial suficient de biomasă locală pentru a lansa afaceri profitabile în domeniul producerii brichetelor și peletelor utilizând materiile prime predominante în regiunea dată.

În ultimii doi ani, numărul producătorilor de brichete și pelete a crescut de 10 ori, ajungând la 65. Oleg Donoagă este unul din primii producători de brichete din Republica Moldova, lansându-și afacerea în 2011 în s. Feștelița, rl Ștefan Vodă în echipă cu un grup de antreprenori.

„Ne-am aventurat să fim primii care învață din propriul efort și risc să producă biocombustibil în Republica Moldova. Am început să producem brichete într-o piață nedezvoltată, atunci când oamenii nici nu știau ce înseamnă biocombustibil. În 2012, cererea consumatorilor a depășit posibilitățile noastre de producere, motiv din care ne extindem afacerea și lansăm o nouă bază de producere a brichetelor în Drochia”, susține Oleg Donoagă, care este și președintele Asociației producătorilor de biocombustibil. În opinia sa, este necesară aprobarea reglementărilor tehnice obligatorii a calității biocombustibilului solid produs în Republica Moldova, precum și deschiderea laboratoarelor de testare a calității biocombustibililor solizi. Astfel, consumatorii vor avea acces la combustibil bio de calitate, la fel precum și prețurile de piață vor fi în corespundere cu calitatea biocombustibililor.

Producătorii existenți de biocombustibil solid din biomasă dețin o capacitate totală anuală de producție de 120 de mii de tone. Această capacitate depășește de cca patru ori necesitățile curente ale centralelor termice pe bază de biomasă instalate în instituțiile publice cu sprijinul financiar al Proiectului UE-PNUD „Energie și Biomasă”.

„Instalăm centrale termice moderne pe biomasă, venim cu tehnologii noi în școlile, grădinițele, centrele comunitare din satele Republicii Moldova. În următorul sezon de încălzire, cel puțin 100 de instituții publice rurale se vor putea încălzi cu energie din biomasă. Pentru buna funcționare și asigurarea eficienței maxime a centralelor termice pe biomasă este important ca biocombustibilul folosit să fie calitativ și să corespundă standardelor”, afirmă Nicolae Zaharia, expert în dezvoltarea afacerilor în cadrul Proiectului UE-PNUD „Energie și Biomasă”.

În prezent, Republica Moldova are aprobate 37 de standarde europene voluntare de calitate a biocombustibililor solizi. Acestea au fost elaborate de comi-

tetul Tehnic 32, creat în cadrul Institutului Național de Standardizare. Un grup specializat de lucru privind calitatea combustibililor solizi din biomasă, creat în cadrul Ministerului Economiei, este în proces de elaborare și aprobare a Reglementării tehnice ce va stabili parametrii tehnici minimi ai biocombustibililor solizi. Aceștia vor fi obligatorii pentru toți producătorii de combustibil din biomasa solidă și vor prevedea cerințele esențiale de calitate, regulile de plasare pe piață a produselor, evaluarea conformității precum și supravegherea acesteia.

CUMPĂRAȚI-VĂ UN CAZAN PE BIOMASĂ PENTRU CASĂ ȘI 30% DIN CHELTUIELI VOR FI RAMBURSATE DIN FONDURI EUROPENE

Continuă Programul de subvenționare a achiziționării cazanelor moderne pe biomasă pentru gospodăriile casnice din orașele mici și comunitățile rurale.

Amintim că Guvernul, cu suportul Proiectului UE-PNUD „Energie și Biomasă” a lansat în aprilie Programul de acordare în condiții avantajoase a cazanelor pe bază de biomasă pentru gospodăriile casnice.

În total, 600 de familii vor putea cumpăra cazane de ardere a peletelor, brichetelor sau cazane mixte, 30% din costuri fiind rambursate din fonduri europene.

Cazanele ce pot fi procurate în cadrul acestui program trebuie să fie produse și/sau asamblate în Republica Moldova. Până în prezent, 11 companii au fost acreditate de către Agenția pentru Eficiență Energetică să ofere cazane pentru gospodării casnice în cadrul programului. Companiile respective au în portofoliu o gamă variată de cazane produse în Republica Moldova sau asamblate local de la producători renumiți din Europa, cum ar fi Germania, Polonia, Cehia, România, Letonia, Grecia. Procesul de acreditare a companiilor ce vor livra cazane pe biomasă este unul continuu.

Bugetul total al programului este de 640.000 de Euro. Valoarea maximă rambursată din fondurile programului este de 1.000 de Euro per cazan instalat.

Doritorii de a cumpăra cazane pe biomasă sunt rugați să apeleze Agenția pentru Eficiență Energetică:

MD-2068, or. Chișinău, str. Alecu Ruso 1, et. 10,
Tel: +373 22 31-10-12; 49-94-44,
Mob.: +373 6977 6977.
www.aee.md sau www.biomasa.aee.md

LISTA COMPANIILOR ACREDITATE SĂ PRODUCĂ-ASAMBLEZE CAZANE PE BIOMASĂ PENTRU GOSPODĂRIILE CASNICE

Denumirea companiei	Persoana de contact	Telefon	Email	Țara de origine	Tipul cazanului
Diolum SRL	Ungureanu Ion	069226114	diolum@mail.md ministroi@yahoo.com	Cehia	Brichete, Pelete, Combinat; până la 25 kW
	Mihailov Nicolai	069690650	consistcom@mail.ru		
Moldagrotehnica SA www.moldagrotehnica.md	Bujor Sergiu	(231)88710; 068122660	marketing@moldagrotehnica.md	Moldova	Brichete, Pelete, Combinat; până la 25 kW
	Podureac Vasile	(231)88703	v_podureac@moldagrotehnica.md		
Laiola SRL www.laiola.md	Cojoharenco Igor;	(22)477699; 068157575;	info@laiola.md; igor.cojoharenco@gmail.com;	Germania, Polonia	Brichete, Pelete, Combinat; până la 25 kW
	Vrabie Oleg	079974138	vrabie.oleg@laiola.md		
Sinteh-Service SRL	Ciudin Alexandru	069649599; 068502404	bio200955@mail.ru	Italia; Polonia; Cehia	Brichete, Pelete, Combinat; până la 25 kW
	Hariton Eugeniu	069649599; 068502404	eugeniu.hariton@gmail.com		
Gros & Co. International SRL www.bioindustrie.md	Cicati Sergiu	(22) 358149 079409503	cazanebiomasa@yahoo.com	Polonia, Romania	Brichete, Pelete, Combinat; până la 25 kW
EcoPractic SRL www.ecopractic.md	Trinca Alexandru	(22) 234050; 079234050	office@ecopractic.md	Polonia	Brichete, Pelete, Combinat; până la 25 kW
DarnicGaz SRL www.darnicgaz.md	Evtodiev Eugeniu	069028841	info@darnicgaz.md	Lituania, Grecia	Brichete, Pelete, Combinat; până la 25 kW
Pantehno Nord SRL	Panciu Vadim	068600621	vpanchuk@hotmail.com	Moldova	Brichete, Pelete, Combinat; până la 25 kW
Bamas Grup SRL	Cernichii Tihon	069881111	tihonsec@mail.ru	Italia	Brichete, Pelete, Combinat; până la 25 kW
"Termoplus Grup" SRL	Leon Mihail	(22) 840809 079266621	biuro@defro.md	Polonia	Brichete, Pelete, Combinat; până la 25 kW
"Consistcom" SRL	Mihailov Nicolai	69690560		Cehia	Brichete, Pelete, Combinat;până la 25 kW

PARTENERII NOȘTRI

Începând cu acest număr, lansăm o nouă rubrică în care vom prezenta companiile ce instalează centralele termice pe biomasă în comunitățile noastre beneficiare. Prin această rubrică vrem să arătăm echipa de profesioniști datorită cărora instituțiile publice rurale au acces la o sursă alternativă de încălzire și au parte de întreg lanțul de beneficii conexe: economii, locuri noi de muncă, afaceri noi create, securitate energetică sporită, mediu mai curat.

SERGHEI COCÂRLĂ: „PUTEM ÎNCĂLZI ȘI ILUMINA CLĂDIRI DE LA ENERGIA EMISĂ DE CORPUL UMAN”

„Polimer Gaz Conduce” este, în prezent, lider după numărul de centrale termice pe biomasă instalate în cadrul Proiectului Energie și Biomasă. 25 de școli, grădinițe, centre comunitare din raioanele Ștefan Vodă, Cantemir, Telenești, Fălești, Rezina, Cimișlia și UTA Gagauz Yeri* au alternativă la sistemul existent de încălzire: gaz sau cărbune. Centralele termice pe biomasă au fost instalate în aceste raioane de echipa Polimer Gaz Conduce.

Compania a fost fondată în 1999 de 4 tineri ingineri și are un spectru larg de activități, în special, construcția și montajul sistemelor de gaze naturale, apă și canalizare, construcția și montarea centralelor termice pe bază de gaze naturale și, mai nou, pe biomasă. În 1999, „Polimer Gaz Conduce” avea 16 angajați, astăzi numărul lor depășește 150.

- **Domnul Cocârlă, care este primul proiect pe regenerabile al companiei Dvs?**

- El a constat din instalarea colectoarelor solare la liceul din satul Olișcani, rl Șoldănești. Din 2006 copiii și angajații școlii au apă caldă obținută de la energia solară.

- **Pe cât de receptivi sunt, în opinia Dvs, oamenii la accesarea surselor de energie regenerabilă?**

- Nici o schimbare nu este ușoară. Îmi amintesc anii 1999 în care încercam să convingem partenerii să opteze pentru țevile de polietilenă (PEHD) în schimbul celor de metal folosite pentru distribuția gazelor. Mergeam din comunitate în comunitate și arătam beneficiile țevilor PEHD. Foarte mulți ne luau în derâdere și refuzau. Acum, majoritatea folosesc asemenea

țevi ce îți oferă economii evidente de circa 50%, dar îți asigură și rapiditatea executării lucrărilor de instalare și durabilitatea proiectelor. Atunci am avut rolul pe care îl are acum echipa Proiectului Energie și Biomasă. Tot ce e nou este acceptat mai dificil. Satele ce își încălzeau instituțiile publice cu cărbune sau lemne sunt foarte receptive la sistemul de încălzire pe bază de biomasă. În cazul instituțiilor gazificate alternativa este primită, în anumite cazuri, cu reticență din cauza unui efort fizic în plus, cum ar fi, încărcarea cazanului cu brichete sau pelete și curățarea acestuia de cenușă. Peste ani lucrurile vor arăta altfel. Deja este evidentă tendința populației de a alege sursa de producere a energiei folosind biomasa. Și ca dovadă, în 2013, compania noastră nu a trasat nici un metru de țevă de gaze naturale în R. Moldova.

* Ștefan Vodă (Talmază, Popeasca, Copceac), UTA Gagauz Yeri (Copceac, Carbalia), Cantemir (Lărguța, Țiganca), Telenești (Chiștelnița, Sărătenii Vechi, Verejeni), Fălești (Bocani, Mărândeni, Năvărneț, Pruteni), Rezina (Echimăuți, Sircova, Țareuca, Țahnăuți), Cimișlia (Coștangalia, Javgur, Mihailovca, Porumbrei)

- **Dvs. sunteți primul din Republica Moldova ce și-a instalat o pompă geotermală în propria casă. De ce ați ales acest sistem de încălzire?**

- În 2006, atunci când construiam casa, am căutat o alternativă încălzirii pe bază de gaz din două motive: economic, dar și al siguranței furnizării combustibilului. M-am documentat mult din internet despre sistemul de funcționare al pompelor geotermale. În acei ani nu găseai în R. Moldova specialiști ce ar cunoaște principiile de funcționare ale unui asemenea sistem de încălzire, precum și de proiectare, instalare. Am fost nevoit să fac de unul singur proiectul. Pompa am cumpărat-o din Europa și am instalat-o cu bine datorită consultării prin telefon cu experții europeni. Peste câteva luni, ei au venit în Republica Moldova să vadă cine e primul moldovean cu pompă geotermală.

- **Acum, compania Dvs. instalează și pompe geotermale?**

- Acum un an, Polimer Gaz Conducte și-a diversificat aria de activități, lansând o seră în raionul Fălești în care creștem legume eco. Sera este dotată cu o pompă geotermală și o centrală termică pe biomasă. Prețul unei gigacalorii produse de un asemenea sistem este de 10 ori mai mic decât cel produs prin arderea gazelor naturale.

- **Ce alte inovații din domeniul energiei eco stau în agenda Dvs?**

- Un proiect la care visez de ceva timp este încălzirea spațiilor utilizând energia corpului uman. În Chișinău, în special, sunt spații cu o concentrație maximă de oameni – gări, piețe, stații auto etc. În asemenea locuri putem instala sisteme de recuperare a energiei corpului uman care ulterior fiind transforma în energie termică folosită la încălzirea birourilor sau a locuințelor. Fiecare corp uman degajă timp de o oră 100 de Wh. Dacă înmulțim energia emanată de miile de oameni care trec prin stații cu o sută de Wați putem obține, de exemplu, câteva sute de kilowați. În jur de 40 % din grădinițele din Moldova au nevoie de o sursă de putere de până la 500 de kilowați de energie termică. În Olanda, Suedia și Germania există asemenea sisteme în stațiile de metrou. De ce nu ar exista și în Republica Moldova?

- **Cum vedeți viitorul resurselor energetice peste zeci, poate sute de ani?**

- Cred că viitorul nostru în domeniul explorării, dezvoltării și consumului energiei este cel produs de energia nucleară sau cea legată de acumuloare de energie. Va veni o zi în care vom merge în supermarket și vom procura o servietă de energie care ne va alimenta casa cu energie electrică, căldură, apă caldă. Când se vor epuiza aceste „acumuloare de energie” vom merge să cumpărăm altă servietă plină de energie, ceva similar cu acumuloarele pentru ceasuri și telefoane.

- **Vă mulțumim pentru interviu!**

CALENDARUL EVENIMENTELOR PROIECTULUI ENERGIE ȘI BIOMASĂ

1-10 iulie	Tabăra de vară ENERGEL	s. Ivancea, r-l Orhei
01 iulie	Ședința Comisiei de Recepție la Terminarea Lucrărilor centralelor termice pe biomasă instalate în comunitățile Gaidar și Tomai, UTAG; Iordanovca, r-l Basarabeasca.	În comunitățile: Gaidar și Tomai, UTAG; Iordanovca, r-l Basarabeasca.
03 iulie	Instruire regională „ Administrarea eficientă a sistemelor de încălzire pe bază de biomasă” pentru liderii locali din comunitățile beneficiare ale PEBM din raioanele Strășeni, Nisporeni și Călărași	09:00 Consiliul Raional Strășeni
04 iulie	Vizita partenerilor proiectului la tabăra de vară Energel: Valeriu Lazăr, Ministrul Economiei; Wicher Slagter, șef-adjunct al Delegației Uniunii Europene în Moldova; Nicola Harrington-Buhay, reprezentant permanent PNUD Moldova; Mihai Stratan, directorul Agenției pentru Eficiență Energetică	s. Ivancea, r-l Orhei
04 iulie	Curs introductiv ”Principiile de funcționare a cazanelor pe bază de biomasă” pentru operatorii centralelor termice din comunitățile beneficiare ale PEBM din raioanele Strășeni, Nisporeni și Călărași	09:00 Consiliul Raional Strășeni
05 iulie	Consiliul Proiectului Energie și Biomasă	Ministerul Economiei
08 iulie	Evaluarea finală a Cererilor de Proiect din comunitățile - Cotiujeni, Grimăncăuți, r-l Briceni	În comunitățile Cotiujeni și Grimăncăuți, r-l Briceni.
09 iulie	Evaluarea finală a Cererilor de Proiect din comunitățile: - Parcova, Ruseni, Terebna, r-l Edineț - Balasinești, r-l Briceni - Hădărăuți, r-l Ocnița - Cocieri, Ustia, r-l Dubăsari	În comunitățile Parcova, Ruseni, Terebna, r-l Edineț; Balasinești, r-l Briceni; Hădărăuți, r-l Ocnița; Cocieri, Ustia, r-l Dubăsari.
10 iulie	Evaluarea finală a Cererilor de Proiect din comunitățile: - Bălțata, r-l Criuleni - Nicoreni, Drochia	În comunitățile Bălțata, r-l Criuleni; Nicoreni, r-l Drochia.

19 iulie	Seminar regional „Inițierea și dezvoltarea afacerilor de producere a combustibililor din biomasă”	10:00 Consiliul raional Taraclia
26 iulie	Comitetul de Selectare a Proiectelor: Aprobarea propunerilor de proiecte prezentate de comunitățile rurale din raioanele Briceni, Criuleni, Drochia, Dubăsari, Edineț și Ocnița pentru etapa de investiții	Chișinău, Oficiul PEEM

Contacte:

str. Sfatul Țării 29, etaj 3, bir. 304, Chișinău, Moldova. Tel.: (+373 22) 839985, Tel./Fax: (+373 22) 839983
www.biomasa.aee.md, e-mail: ina.zglavuta@undp.org

Buletinul electronic este produs de Proiectul Energie și Biomasă în Moldova. Proiectul, implementat în 2011-2014, are un buget total de 14,56 milioane Euro, acordați de Uniunea Europeană (14 milioane Euro) și de PNUD Moldova (560.000 Euro).

Opiniile exprimate în publicație nu reflectă neapărat punctul de vedere al Uniunii Europene și al PNUD Moldova